

Nota Cultuur Maakt Mensen 2025-2028 | Toelichting makers

Per 2025 start een volgende periode voor het cultuurbeleid van de gemeente 's-Hertogenbosch. In dit beleid maken we onder meer keuzes hoe we het geld binnen de begroting willen besteden. Aan de inhoud verandert niet al te veel. Hiermee willen we de culturele sector meer rust geven. Er komt wel meer ruimte voor nieuwe organisaties, projecten én voor makers. En de verschillende regelingen worden makkelijker.

Bij de totstandkoming van het beleid voor de nieuwe cultuurperiode 2025-2028 is het culturele veld nauw betrokken. Zo zijn verschillende groepsgesprekken gehouden met makers, vertegenwoordigers van professionele culturele organisaties en amateurverenigingen. Ook zijn er gesprekken geweest met mensen die aanvragen hebben gedaan bij de Cultuurfondsen. Daarnaast heeft er een breed stadsgesprek plaatsgevonden en hebben er in het voorjaar van 2023 twee makersbijeenkomsten plaatsgevonden.

Uit de makersbijeenkomsten bleek behoefte aan een visie op makers. De cultuurnota 2025-2028 is een meer algemeen beleidsstuk waarin deze visie impliciet is verwoord. Daarom vinden we het van belang de makers met dit document apart te informeren over wat dit beleid voor hen in de praktijk betekent.

In lijn met het bestuursakkoord geven we makers een prominentere rol in ons cultuurbeleid. Zoals ook werd onderstreept in de cultuurscan, is er geen cultuur zonder makers. Zij vormen het fundament van de culturele infrastructuur. En zijn daarmee van groot belang om onze ambities te kunnen verwezenlijken. Daarom hebben we aanpassingen in het beleid gedaan waarmee we het makersklimaat verbeteren.

Cultuurfondsen: ondersteunen van vernieuwing

We ondersteunen onze culturele makers, instellingen en amateurverenigingen in de stad door meerjarige subsidies voor organisaties in de Bossche Culturele Basis (BCB) en met incidentele subsidies via projectfondsen. Al sinds 2016 blijkt dit een goede combinatie.

De BCB zorgt voor stabiliteit en zekerheid. Binnen de BCB blijven we de professionele kunsten, amateurkunsten, en volksfeesten, zoals Carnaval en Koningsdag ondersteunen. Dit geeft duidelijkheid en zekerheid voor deze organisaties. Ook past het goed bij ons uitgangspunt van vertrouwen en partnerschap.

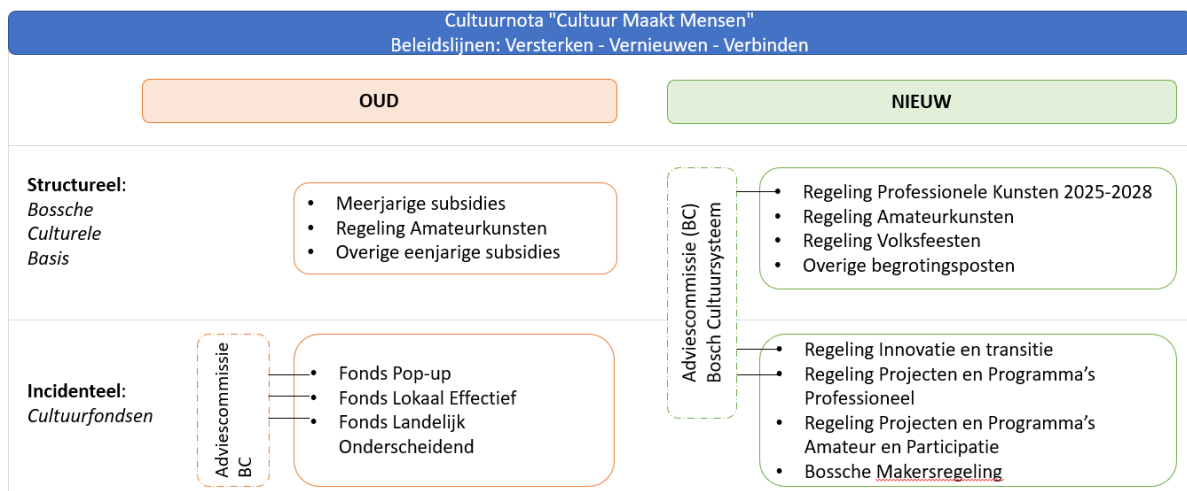
Met de cultuurfondsen ondersteunen we nieuwe initiatieven en zorgen we voor dynamiek. Maar we willen onze culturele kracht verstreken en nog meer inzetten op vernieuwing. We merken steeds vaker dat de regelingen in hun huidige vorm knellen. Zo sturen de fondsen sterk op het ontwikkelen van een artistiek product. Als we de ontwikkeling van de beroepspraktijk van makers willen ondersteunen, hoeft dat niet per sé vorm te krijgen in de vorm van een artistiek eindproduct.

Daarom blijven de cultuurfondsen, maar veranderen de doelstellingen. We creëren vier nieuwe regelingen. Daarmee sluiten we beter aan bij de ontwikkelingen en behoefte in het culturele veld en bij onze wens om makers nog beter te ondersteunen dan nu het geval is.

1. **Bossche Makersregeling:** Het stimuleren van het Bossche makersklimaat middels ondersteuning van Bossche makers, -collectieven en gezelschappen in de doorontwikkeling van de culturele beroepspraktijk

2. Regeling Projecten en Programma's Amateur & Participatie: Het stimuleren van cultuurparticipatie door alle bewoners en incidentele amateurkunstenactiviteiten die niet binnen de RAK-regeling vallen.
3. Regeling Projecten en Programma's Professioneel: Het stimuleren van de ontwikkeling van vernieuwende en/of onderscheidende incidentele projecten of programma's op het gebied van professionele kunsten die niet vallen onder de meerjarige regeling professionele kunsten.
4. Regeling Innovatie & Transitie: Het stimuleren van vernieuwing en transitie op het gebied van aanbod, publieksbereik en samenwerking bij culturele organisaties die meerjarig ondersteund worden door gemeente 's-Hertogenbosch.

Zo blijven de Cultuurfondsen katalysator voor dynamiek en ondersteunen we nieuwe ontwikkelingen in het culturele veld.

Aangepast atelierbeleid

De huidige werkwijze rond gesubsidieerde ateliers sluit onvoldoende aan bij de behoefte van jonge talenten. We vernieuwen het atelierbeleid naar een werkplaatsbeleid. Hierin besteden we in het bijzonder aandacht aan de instroom van jonge talenten en kruisbestuiving. Het vinden van passende werk- en woonruimte is op dit moment voor veel startende makers een uitdaging. Het nieuwe atelierbeleid moet een bijdrage leveren aan het oplossen van dit vraagstuk. Het gaat hierbij om het beschikbaar houden van (tijdelijke) werkplekken en vrije ruimte, de ontwikkeling van individuele ateliers naar creatieve hubs (zoals de creatieve hub Sterrenbosch voor startende makers in de Maaspoort), een efficiënter gebruik van beschikbare ruimte, en het zorgen voor voldoende doorstroom binnen het aanbod dat we hebben. Hierbij moeten we realistisch zijn. Het aanbod is beperkt, en als gemeente alleen kunnen we niet zorgen voor voldoende plek voor iedereen. Daarvoor is ook initiatief vanuit het veld zelf nodig, bijvoorbeeld door het verenigen van groepen makers die samen komen met een plan. Verschillende voorbeelden in het land laten zien dat dat zeker geen wensdenken is.

Meer ruimte voor makers

We vergroten de zichtbaarheid van jonge talenten met tentoonstellings- of verkoopplekken in de gemeente, zoals tijdelijke winkelpanden, presentatie-instellingen, of de openbare ruimte. We denken hierbij nadrukkelijk ook aan plekken die door nieuwe makers of een kunstenaarscollectief zelf worden gerund (artist-run space), zoals in het pand in de Ridderstraat.

Daarnaast is het hebben van een werkplaats of atelier essentieel. Zoals eerder gesteld, is het moeilijk voor jonge talenten om een werkplek te vinden. Het is zaak dat we bestaande locaties blijven borgen en nieuwe locaties blijven creëren. Hiermee voorzien we niet alleen in de behoefte van makers,

maar geven we ook een extra impuls aan de creativiteit en dynamiek in de gemeente. En in sommige gevallen aan de ontwikkeling van een gebied.

De toegevoegde waarde van cultuur werkt goed als er in die stedelijke ontwikkeling voldoende ruimte is voor cultuur, of het nu gaat om grotere opgaven, zoals het Theater of het Museumkwartier, of kleinere organisaties of individuele makers. Met name kleinere culturele spelers moeten steeds vaker plaatsmaken voor andere ontwikkelingen. Dit terwijl het voor hen, net als voor andere ondernemers, belangrijk is een plek te hebben waar ze kunnen werken, experimenteren en uitwisseling kunnen organiseren. We houden onze gemeente levendig en aantrekkelijk in de vorm van voldoende vrije ruimte, vaste plekken en permanente tijdelijke plekken. Door daarnaast de beschikbare ruimte te mixen en creatieve makers te verbinden met andere ondernemers kunnen zij ook elkaars potentieel benutten.

Platform voor verbinding

In 2023 zijn we samen met enkele culturele organisaties gestart met een onderzoek of makers beter verenigd en ondersteund kunnen worden via een stedelijk platform. Doel van het platform is om makers meer met elkaar te verbinden, en te zorgen voor korte lijntjes tussen makers en culturele organisaties, gemeente en overige (maatschappelijke) organisaties in 's-Hertogenbosch. Hiermee willen we niet alleen hulpvragen van makers sneller beantwoorden, maar ook nieuwe interessante ontwikkelingen ondersteunen. Met dit experiment geven we ook invulling aan de ambitie uit het bestuursakkoord om met cultuurverkenner te gaan werken. We zijn voornemens het stedelijk platform financieel te ondersteunen in de periode 2024-2025, de verantwoordelijkheid voor de uitvoering ligt bij culturele organisaties en makers zelf.

Samenwerking instellingen en makers

Voor de meerjarige subsidies professionele kunsten komt er een regeling. Hiermee zorgen we voor een gelijk spelveld en meer transparantie. Binnen deze regeling maken we een aparte categorie voor de Algemene Bossche Cultuurvoorzieningen (ABC). Dit zijn de cultuurorganisaties die de meeste subsidie ontvangen en waarvan we een grotere verantwoordelijkheid richting het lokale culturele veld vragen. Dit zijn Huis73, Theater aan de Parade, Design Museum Den Bosch, Willem Twee, Het Noordbrabants Museum, Verkadefabriek, en Theaterfestival Boulevard.

Makers in alle culturele disciplines spelen een belangrijke rol in de culturele infrastructuur. Zonder hen geen cultureel programma. Aanwas van nieuwe makers is van groot belang om het culturele aanbod te blijven vernieuwen. Als gemeente willen we hen binnen de mogelijkheden die er zijn op verschillende manieren zo goed mogelijk ondersteunen. Maar we kunnen dit niet alleen. Ook de gesubsidieerde culturele organisaties hebben hierin een verantwoordelijkheid. Lokale worteling van de door onze gemeente gesubsidieerde organisaties is voor ons bovendien een belangrijk uitgangspunt. We verwachten van de ABC-organisaties daarom dat zij in hun aanvraag voor de nieuwe periode expliciet ingaan op hoe zij zich tot het lokale veld (waaronder makers) verhouden.

Culturele Codes en Duurzaamheid

In de komende periode zullen de Culturele Codes een prominentere rol gaan spelen bij de beoordeling en toekenning van subsidies. Hoe we daarmee omgaan verschilt per code en ook per regeling. We begrijpen dat dit voor een grote professionele organisatie anders is dan voor een vrijwilligersorganisatie of amateurvereniging. Tegelijkertijd vinden we dat ieder daaraan op zijn eigen manier een inspanning op kan leveren. We verwachten van aanvragers dan ook een visie op duurzaamheid binnen hun organisatie of activiteit.